

Mart Smeets

Dagboek van een sportgek

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Maandag 28 mei

Het is licht mistig weer, met soms een zonnestraal. Ik zet koffie, draal, lees de krant van zaterdag. Wat doet een mens op Pinkstermaandag?

Lang geleden ging ik 's ochtends al naar de bijvelden van het Olympisch Stadion. Daar werd het Blauw Wit-toernooi gespeeld met sterke jeugdvoetbalploegen uit heel Europa. Ik was er niet weg te slaan. Sheffield Wednesday, het Deense Boldkluppen Frem en ook Ajax en Sportclub Enschede speelden er. Ik kreeg voor de hele dag een gulden van mijn vader mee, naar eigen goeddunken te besteden: een koek, een kogelflesje, Monty-kauwgum en een ijsje. Ik moest om zes uur thuis zijn, wat ik gehoorzaam deed. Terug op de fiets langs de Stadionweg, rechtsaf bij de Diepenbrockstraat, oversteken bij de Scheldestraat. Nieuw-Zuid van vroeger, bron voor een vrolijke en onbedorven jeugd.

Nu sta ik voor het raam aan het Spaarne, vijftienvijftig jaar later. Het Blauw Wit-jeugdtoernooi bestaat niet meer, de bijvelden liggen verstopt onder yuppenwoningen, het Olympisch Stadion is van zijn tweede ring en zijn karakter ontdaan en ik ben nog steeds fan van Boldklubben Frem. Het zal

in de aard van het beestje zitten: traditioneel, levend met vaste waarden.

Die Denen droegen prachtige shirts: brede roodblauw gestreepte shirts, witte broek, blauwe kousen, kleuren die al stammen uit 1886. Ze speelden harkerig voetbal, hielpen de tegenstander overeind na valpartijen en gaven na afloop hun opponent een hand. Blonde vriendelijkheid en sportiviteit. Waarom moet ik altijd met Pinksteren aan dat toernooi denken? Wat zoek ik toch in het verleden?

Ik ga achter mijn computer zitten en drink nog meer koffie. Verstrooid neem ik de Amerikaanse honkbaluitslagen door, bestudeer de NBA-wedstrijden van de afgelopen nacht en klik weer het bericht van Bert aan in mijn Apple en lees het voor de derde maal.

Hij reageert op mijn ingestuurde verhaal over Erik Breukink voor *De Muur*. Hij zegt dat het te veel een 'van vriend tot vriend' verhaal is geworden en dat ik er niet in ben geslaagd door Breukinks pantser van 'beschaafd', 'heer' en 'correct' heen te breken. Bert stelt me voor het verhaal te herschrijven, en duidelijk te maken hoe Breukink zijn eigen beschaafde normen en waarden weet te handhaven in een omgeving van vaak plat en volks denken

en handelen. Bert moedigt me aan: 'Jij bent degene die Breukink werkelijk kan duiden. Vanuit je eigen achtergrond, maar vooral omdat je hem al zo lang hebt geobserveerd.'

Het duurt minstens een uur voordat ik me ertoe kan zetten om een nieuwe openingszin te tikken. Ik baal. Ik veeg de tekst weg, begin opnieuw en weer en weer. Nog een uur gaat voorbij en ik speel muziek van de Allman Brothers. Twee telefoontjes, drie boterhammen en een kop thee volgen. Nog steeds geen behoorlijke openingszin en ik begin weer. Schrijf, lees, bezin, sta op en zet Miles Davis op; typische non-maandagmiddagmuziek.

Berts terechtwijzing doet niet vervelend aan. Hij duwt me naar een andere manier van denken en schrijven. Bob Spaak en Ben de Graaf corrigeerden me vroeger soms ook zo. Ik accepteerde dat destijds moeiteloos, en nu ook. Iemand moet toch kunnen zeggen dat een stuk beter kan. Maar wat schort er dan nu aan? Waarom voel ik mij geremd bij het schrijven?

Ik begrijp wat Bert bedoelt. In mijn ingeleverde artikel beschreef een beschaafde journalist (ahum) een beschaafde ex-wielrenner. Het portret voor *De Muur* was misschien wel aardig en onderhoudend, maar het raakte inderdaad nergens een zenuw.

Ik loop van tafel en denk na: hoe kan ik opschrijven hoe ik werkelijk over Breukink denk, zonder hem te desavoueren, te pakken of zelfs maar licht te beschadigen? Hoe eerlijk moet ik zijn, tegenover hem en vooral ook tegenover mezelf? En kán ik dat laatste?

Moet ik hem ‘te aardig’ of ‘te beschaafd’ noemen (zoals bijna iedereen doet) en doet dat onrecht aan de werkelijkheid? Of is dat juist de waarheid en moet die gezegd worden? En klinkt dat niet geforceerd uit mijn pen?

Ik schrijf van half drie tot zeven uur, schenk tweemaal een glas rode wijn in, controleer het verhaal tweemaal, houd mijn twijfels, maar druk toch op de knop ‘verstuur’. God zegene de greep. Ik denk Breukink op de meest eerlijke en reële manier te hebben beschreven. Een half etmaal later hebben mijn drie mederedacteuren een voor een laten weten dat deze tekst veel beter is, en dat dit een waardig portret is van de technisch directeur van Neerlands grootste en rijkste wielerploeg. De voormalige toprenner is in die positie een nogal ongrijpbare figuur geworden: niet streng, niet zakelijk, niet flamboyant, niet opvallend, niet op de voorgrond tredend, maar eerder gereserveerd en vaak op zijn hoede. Ik krijg complimenten, die ik zwijgend accepteer.

's Avonds denk ik na over de inhoud van mijn winterboekje. Uitgeefster Marie-Anne van Wijnen heeft me de goddelijke vrijheid gegeven voor mijn eerste boek bij haar nieuwe uitgeverij, die ze later De Kring zal noemen. Ze denkt dat er nog wel iets in mijn hoofd zal overblijven na de sportzomer van 2012. Misschien iets in dagboekvorm, heeft ze voorzichtig geopperd. En als vrouwen iets voorzichtig opperen...

Ik denk dat het kan, maar ik wil dan eerlijker, harder en duidelijker zijn. Ik bel haar op en zeg: 'Ik wil proberen op te schrijven wat ik werkelijk vind. Ik ben zo vaak politiek of sociaal correct. Ik vind mezelf zo'n keurig nette oude man geworden. Niet dat ik per se wil uitglijden, maar er zijn toch ook bovengrenzen aan netjes en correct?'

Ze zegt dat ze snapt wat ik bedoel. 'Probeer het gewoon. Als je er zelf nog maar een goed gevoel bij hebt, want forceren heeft geen zin.'

Ik knik in de leegte. Ik moet dus mijn ware gevoelens onder woorden gaan brengen. Ik hoef niet te gaan schelden of fileren omdat dat leuk of in de mode is, maar alleen als mijn gevoel me dat ingeeft. Ik hoor een slechte etappe een slechte etappe te noemen, ik hoor een falende voetballer op zijn falen te wijzen en ik moet ook van collega's of

vrienden zeggen wat ik van ze vind. Hoe vaak doe je, in mijn vak, niet een paar fluwelen handschoenen aan als je sportmensen behandelt, als je een wedstrijd bekijkt en bespreekt, als je commentaar geeft, als je presenteert, als je portretteert. Zie mijn worsteling met het Breukink-verhaal.

Niet dat ik niet eerlijk ben geweest, want dat ben ik altijd wel gebleven, ook tegenover mezelf, maar ik laat weleens de harde randjes weg en kies voor de zachte, mooie aanpak. Waarom ik dat doe? Misschien ben ik 'te aardig' of 'te beschaafd' opgevoed. Wie zal het zeggen?

Als ik dan toch de dagboekvorm ga gebruiken, zoals MarieAnne me nogmaals voorstelt, moet ik het goed doen. Eerlijkheid boven alles; geen knievalen voor mensen of instanties waar ik mee samenwerk, geen gemaakt zachte meningen over mensen die ik geen pijn wil, kan of mag doen. Ik moet mijn gevoelens proberen te verwoorden over de dingen die ik de komende maanden zal gaan doen en meemaken.

Ik lach tegen mezelf: moet ik dan een klootzak een klootzak noemen? Ja. Moet ik krachtiger taal gaan gebruiken dan ik anders doe? Onder-de-gordel-taal? Moet ik buiten mijn eigen oevers gaan treden? En kan ik dat? Lul, kut, kloten, paardenlul,

tyfus, tering... moet ik gaan vloeken? Nee, dat doe ik zelden of nooit. 'Begin eens met gewoon de waarheid op te schrijven,' zeg ik tegen mezelf.

Ik mail mijn uitgeefster dat ik het ga proberen. Voor het eerst in mijn bestaan van journalist ga ik een reëel dagboek bijhouden.

Zij meldt later, na de eerste paar stukken, dat ze nu al enthousiast is. Ik lach haar enthousiasme weg en zeg dat ze de eindtekst begin oktober in haar bezit zal hebben. Ik leg mezelf de dwang op goed en duidelijk te gaan schrijven en niets mooier te maken dan het in werkelijkheid is. Ik geef mezelf vierenhalve maand. Aantekenen, uitwerken, schrijven. De echte waarheid dus. Of, zoals NOS-producer Monique Hamer me weleens zegt: 'Is dat inclusief je normale 15% overdrijving?'

Ik loop door het verstilde huis en zet de televisie aan. Kanaal 218. Ik zie de Nationals en de Marlins spelen, maar mis zeker vier of vijf innings doordat ik op de bank in slaap val. Met stijve benen beklim ik later de trap. Het is Pinkstermaandagnacht en het waait licht rond het huis. Karen vraagt: 'Wie won?' Voordat ik antwoord kan geven, draait ze zich alweer om. Automatische. 'Ik denk de Marlins,' zeg ik, maar zeker weet ik het niet.

Dinsdag 29 mei

Maurits Hendriks, de NOC-bovenbaas, komt vandaag zijn gedachten rond olympisch Londen en de stand van zaken met zijn atleten uitleggen. Hij doet dat in een klein zaaltje in Hilversum en zijn gehoor bestaat uit de Londengangers van de NOS.

Ik ken Hendriks een beetje, maar niet privé. We zeggen welgemeend dag tegen elkaar, maar over zijn leven buiten de sport laat hij zich niet uit, net zomin als ik dat tegenover hem doe. Voor een privéleven heeft hij in deze dagen ook geen tijd, want deze baan vraagt nu werkelijk een 24-uurs inzet.

Het is grappig om te zien hoe Hendriks zijn gedrevenheid onder controle weet te houden. Hij vertelt, legt uit en doet dat, ogenschijnlijk, met de professionaliteit van een man die het allemaal al meegemaakt heeft. Dat is niet zo, want Londen worden zijn eerste Spelen in de functie die hij nu bekleedt en hij zal daar behoorlijk onder het vergrootglas worden gelegd.

Hendriks heeft zijn nek uitgestoken door een voorspelling te doen. Hij heeft hardop gezegd dat hij hoopt dat Nederland terugkeert in de top-tien van het medailleklassement en dat we gaan voor

zestien plus een, ofwel voor zeventien medailles in het totaal. Ik vind dat iemand op die plaats zulke dingen moet kunnen zeggen, maar ik vind het tegelijk onzin, want dit is Nederland, het land dat er maar niet in slaagt om een consistent sportbeleid te voeren. Sport is hier geen serieuze bedrijfstak, het is een mengeling van hobby, geklungel en triest makend amateurisme. Wij denken pas olympisch als de ploeg al bijna op Schiphol staat en wij gaan in oranje polonaise de grenzen over om onze collectieve lol uit te stralen in een feesthuis. Over het hoe, wat en waarom van onze olympische sporten en sporters weten we weinig tot niets en dat is nu precies de reden dat Hendriks de bijeenkomst in Hilversum heeft laten beleggen. Hij wil dat deze professionals iets van zijn werk snappen.

Hendriks oogt een tikje nerveus; er zit haast in zijn tred. Bij binnenkomst heeft hij een snel rondje gemaakt, met ingekapselde spanning in zijn doen en laten. Die attitude bespeur ik steeds, waar ik hem ook tegenkom, ook later in Londen.

Ik mag hem, laat ik dat voorop stellen. Ik begriep zijn wensen, zijn ideeën over sport en ik weet hoeveel moeite hij moet doen om zijn job gedaan te krijgen. Het zijn geen windmolens die hij op zijn weg treft, maar vertegenwoordigers van logge ap-